

Inhoud

Inleiding	9
------------------	----------

Deel I Jeugdbescherming in Nederland

1	Kort historisch overzicht van de jeugdzorg	15
1.1	Van de middeleeuwen tot de negentiende eeuw	15
1.2	Ontstaan en ontwikkeling van de jeugdhulpverlening (circa 1850-1900)	15
1.3	Aanvang van de jeugdbescherming (1900-1945)	16
1.4	Wederopbouw (1945-1975)	17
1.5	Periode 1975-2000	18
1.6	Periode 2000-heden	19
2	Gang van zaken bij een kinderbeschermingsmaatregel	20
2.1	Algemeen	20
2.2	Advies en Meldpunt Kinder mishandeling (AMK)	20
2.2.1	<i>Adviesgesprek</i>	21
2.2.2	<i>Melding van kindermishandeling</i>	21
2.3	Raad voor de Kinderbescherming	22
2.3.1	<i>Algemeen</i>	22
2.3.2	<i>Het (beschermings)onderzoek</i>	23
2.3.3	<i>Het rapport</i>	24
2.3.4	<i>Het advies</i>	24
2.3.5	<i>Een maatregel voor gedwongen hulpverlening</i>	25
2.3.6	<i>Overige kerntaken van de Raad</i>	25
2.4	De kinderrechter	26
2.4.1	<i>De zitting</i>	26
2.4.2	<i>Een overzicht van de kinderbeschermingsmaatregelen</i>	26
2.5	Bureau Jeugdzorg	28
2.5.1	<i>Afdeling jeugdbescherming</i>	28
2.5.2	<i>Overige taken Bureau Jeugdzorg</i>	29

3	Specifieke kenmerken van het werk van de gezinsvoogd	30
3.1	Algemeen	30
3.1.1	<i>Verschillen tussen gezinsvoogd, voogd en jeugdbeschermer</i>	30
3.1.2	<i>De cliënt van de gezinsvoogd: kind, gezin of samenleving?</i>	30
3.1.3	<i>Enkele cijfers</i>	31
3.2	Specifieke kenmerken van de functie gezinsvoogd	32
3.2.1	<i>Combinatie van hulp en gezag</i>	32
3.2.2	<i>Regisseur van de hulpverlening</i>	32
3.2.3	<i>Werken binnen een juridisch kader</i>	33
3.2.4	<i>Generalistisch werken</i>	33
3.2.5	<i>Belangrijke beslissingen in andermans leven nemen en omgaan met deze macht en verantwoordelijkheid</i>	34
3.2.6	<i>Omgaan met veel weerstand en kritiek</i>	35
3.2.7	<i>Omgaan met (vaak) grote belangentegenstellingen</i>	35
3.2.8	<i>Grote rapportagedruk</i>	36
3.3	Profiel van 'de ideale gezinsvoogd'	36
4	Knelpunten en valkuilen in de dagelijkse praktijk	38
4.1	Samenwerking met ouders is vaak moeilijk	38
4.2	Er is onduidelijkheid en verwarring over de regierol	39
4.3	De regierol van de gezinsvoogd wordt niet altijd geaccepteerd	39
4.4	Een onafhankelijke en objectieve positie van de gezinsvoogd is soms lastig	40
4.5	Er is vaak strijd met andere hulpverleners over de belangen van de cliënt	40
4.6	Er is een spanningsveld tussen hulpverlening en gezag	41
4.7	Er zijn regelmatig wachtlijsten voor plaatsing en/of begeleiding	41
4.8	Er moet (te) veel en (te) uitgebreid gerapporteerd worden	41
4.9	Er is een spanningsveld tussen het privacyrecht van ouders en het belang van informatie aan de gezinsvoogd	42
4.10	Er is vaak sprake van agressie in het werk	43
4.11	Gezinsvoogden zijn niet of nauwelijks voor hun vak opgeleid	43

5	De huidige methodiek binnen de jeugdbescherming	44
5.1	Inleiding	44
5.2	Deltamethodiek	45
5.2.1	<i>Uitgangspunten</i>	45
5.2.2	<i>Vierstappenmodel</i>	45
5.2.3	<i>Plan van Aanpak</i>	46
5.2.4	<i>Engageren en positioneren</i>	46
5.2.5	<i>Het geven van schriftelijke aanwijzingen</i>	47
5.3	Enkele kritische kanttekeningen	47
5.3.1	<i>Er ligt te veel nadruk op standaardisering en protocollisering</i>	47
5.3.2	<i>Het werkt verwarrend dat er zowel vanuit diagnostiekgestuurde als vanuit vraaggestuurde hulpverlening wordt gewerkt</i>	48
5.3.3	<i>Er ligt veel nadruk op samenwerking met belanghebbenden, maar in de praktijk blijkt deze samenwerking veelal moeilijk of onmogelijk</i>	49
5.3.4	<i>Meer aandacht voor de regisseursfunctie van de gezinsvoogd bij bezoek- en omgangsregelingen</i>	51
5.3.5	<i>De caseload ligt in de praktijk hoger dan is afgesproken</i>	51
5.3.6	<i>Er ligt (te) veel nadruk op rapporteren en verantwoorden</i>	52
5.4	Aanbevelingen en aandachtspunten	53
5.4.1	<i>Terugdringen van bureaucratie en rapportagedruk</i>	53
5.4.2	<i>Afschaffen van het indicatiebesluit indien er sprake is van een uithuisplaatsing</i>	54
5.4.3	<i>Er dienen meer bevoegdheden te komen met betrekking tot het inzagerecht voor gezinsvoogden</i>	54
5.4.4	<i>Meer aandacht op hbo-opleidingen voor het werk in de kinderbescherming</i>	55
5.4.5	<i>Er dient een landelijk protocol te komen bij agressie (verbaal en/of lichamelijk) tegenover gezinsvoogden</i>	55
6	Toekomstige wijzigingen in het jeugdzorgstelsel	56
6.1	Inleiding	56
6.2	Voorgestelde wetswijzigingen met betrekking tot kinderbeschermingsmaatregelen	56
6.3	Transitie van de jeugdzorg naar aanleiding van de nieuwe wet Zorg voor Jeugd	57
6.4	Centra voor Jeugd en Gezin	59
6.5	De jeugdbescherming in het nieuwe stelsel. Een overweging...	60

Deel II Ethische en methodische dilemma's uit de praktijk

1	Surya	<i>Hindoestaans meisje dreigt uitgehuwelijkt te worden</i>	65
2	Richelle	<i>Baby na mishandeling wel of niet terugplaatsen bij ouders?</i>	69
3	Mirko	<i>Vragen rondom de seksuele geaardheid van de pleegvader</i>	75
4	Esmée en Sofie	<i>Moeder tracht zichzelf en haar kinderen te doden</i>	79
5	Mees	<i>Wel of niet de moeder uit het ouderlijk gezag ontheffen?</i>	84
6	Romy	<i>Een relatie tussen een 16-jarig meisje en haar 48-jarige docent</i>	90
7	Marcel	<i>Kind zit klem in een vechtscheiding</i>	96
8	Jasper en Niels	<i>Twee kinderen dreigen door overgewicht te overlijden</i>	103
9	Richard	<i>Relatie met een volwassene wel of niet toestaan?</i>	111
10	André	<i>Nergens plek voor autistische jongen die overal wordt gepest</i>	116
11	Marianne	<i>Hoe bescherm je een zwakbegaafd meisje tegen zwangerschap?</i>	123
12	Thijs	<i>Ouders verdacht van een poging om hun baby te verwurgen</i>	126

Bijlagen

1	Procedure jeugdbescherming	136
2	Overzicht zorgaanbieders (geïndiceerde jeugdzorg)	137
3	Verschillen tussen vrijwillige en gedwongen hulpverlening	138
4	Privacywijzer: Wie verzoekt om inzage in dossiergegevens?	139
5	Privacywijzer: Derdenverstrekking	140
6	Top tien van ervaren regeldruk in de jeugdsector	141
7	Afhandeling AWBZ-aanvragen voor kinderen en jeugdigen	142